

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenšči ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrti stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Ogravnštvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Slovan in avstrijski patrijotizem.

Če malo preračunimo, koliko smo Slovani pridobili za narodno kulturo kot udje avstrijske države; če pogledamo, kako smo pa zmirom bili le sredstvo za namene nemške politike; če pogledamo, kako malo so se po večjem nemške vlade za naše duševno in materialno stanje brigale; če v ozir jemljemo, da nas je Nemec zmirom kot neko pleme v ozir jemal, ki bog vedi kako nizko pod njimi stoji, in če navzlic temu rečemo: mi smo navdušeni Avstrijci, videti mora vsak, da v tem navdušenju ne more biti mnogo onega plamena, kateri se javlja, kadar Francoz ali Anglež svoje državljanstvo povdarja. Ne more biti strašno to naše navdušenje. Ljudje smo, vsaj občnih človeških lastnostij nam nobeden ne bode odrekoval in po teh posamezni človek kakor narod ne ljubi mačevske družine države, v kateri mu sodružniki, sodržavljanji niti poštenega mesta pri vratih ne privoščijo.

Slovanski značaj je miren, zadovoljen z malim, Slovan je pasivne naravi, ali kot človeku mu je vendar nekaj jeze in ljubavi ostalo, kot človek sovraži in ljubi in kdo bode na pr. slovenskemu zavedenemu mladeniču zameril, da ne hodi z ovim vzvišenim čutjem v boj, katero nadvlada človeka, ki se bojuje za idejo, pošteno in pravo.

Jož državni pravdnik itd. — kaj govoriš! Nič novega, a resnico, ki jo vsak zaveden avstrijski slovanski mladenič nosi v prsih in tudi na jeziku, ki je pogledal v avstrijsko zgodovino, pogledal v sedanost motril v obeh položaj Slovanov v Avstriji. Kateri, dalje kakor dolžino svojega nosa videč človek, bode zameril na pr. jugoslovanskem

mladeniču, ako reče: moji pradedje so krv prelivali za tujstvo; dela mojih pradedov so bila v korist tujstva, skoraj cela zgodovina mojega roda mi kaže v lapidarnih črkah: moji pradedje so bili postreščeki, dninarji, robovi, delujoči za utrjenje tujčeve moči, delujoči na to, da ta tuja moč tudi v sedanjosti uporablja bomega unuka kot slugo in kdo mu ne zameri, če ne more biti jako navdušen za državno skupnost, v kateri je njegovemu rodu le pravo dninarja, za katero bojevajoč se krvavi le za to, da se njegovega naroda jerobi — tujci okoristijo, njegovemu rodu pa le par kostij glodati dajo. Težavno je in človeške naravi nasprotno, da se Slovan za nemško Avstrijco navduši.

In vendar pravi, pa je navdušen, pravi celo: če bi Avstrije ne bilo, napraviti bi jo moral Slovan. To je fraza. To naglaševanje zdajšnjega avstrijskega državljanstva nam malo hasne.

Zakaj? Za to, ker našim jerobom razumljivo s tem povemo, da moremo v Avstriji vztrajati, da brez nje ne moremo kot Slovani prestat. To si Nemec, Magjar zapomni in: — ker moraš ostati, kakor praviš te bodem uporabljal v hiši, v kateri sem jaz gosodar, kakor se bode meni zazdelo, ker moraš, dal ti bodem toliko prava, da pred sosedi ne bodem prevečen okrutnik in če ti bodem stanovanje, življenje tako uravnal, da bodeš na slami spal in ovsen kruh jedel, se ne smeš pritožiti, ker navezan si na mojo hišo, siromašče si ne veš pomagati — meni Nemec, in za njim Magjar in kdo se čudi, da na pr. zdaj človek v raznih varijacijah po nemških in magjarskih časopisih ti bosniško vstaje in aneksijo Bosne na Av-

strijo razpravlja, pravijo: „čemu prekriti-
rati teh ljudij, to so berači, ne-
kulturni in takih beračev imamo v
Avstriji dovolj, imamo Slovanov
dovolj, za katere moramo mi pla-
čati davke itd.“

Te grde misli najdeš Slovan zdaj povsod v neslovanskem avstrijskem časopisu in družinah, najdeš toliko zasmehovanja tega svetega boja za slobodo, kateremu enacemu je nekda na grškeji zemlji angleški pesnik Byron življeje daroval, da ti je treba posebnega mehirja za žolč in zavpil bodeš razžaljeno: „nemčion stoj, če je par hipotezin resnično, da so moji slovanski davki mali in ti za me plačuješ, če sem glede omike še nazaj, kdo je tega kriv? Ti, Nemec si nas Slovane ločil, ti potlej mej posamezne nas tvoje elemente natrosil in nas skozi tisoč let uporabljal za gnoj tvoje kulture in ti nam predbacivaš naše beračunstvo. Ti, ki nemško zedinjenje zvunaj Avstrije do nebes povzdiguješ, si nevoščljiv dovelj, nam Slovanom ne privošči malko zedinjenja, vrzi nas iz hiše, če ti škodo delamo, pusti nas samostalne, odveži nas od nas toliko sovražene zveze s toboj, pusti, da prosto volimo svoje pravo itd. — Vse je lepo, kar praviš ali vse nemim stenam, Nemec ve, da ne moreš brez njega biti, in dalje hodi svojo uže skozi tisoč let navadno pot, in Magjar za njim, ne zmené se za to, da jima ti Slovan o grdobi kapitel bereš.“

Poglejmo Magjara in Nemca. Nemec Magjara ne more videti, ali če mu kako hudo — kot univerzalni učitelj — enkrat pove, zamaši mu usta kmalo potem z dobrimi besedami; nevoščljivec — Nemec mu je tudi prav čedno mesto v državi pustil in

Listek.

Iz srbske zgodovine *).

Štepan Dušan silni. — Car Lazar in bitva na kosovem polju.

Po smrti Štepana Uroša IV. nastopil je vladu Štepan Dušan silni (1336—1355), v narodnih pesnih in pripovedkah proslavljen junak, katerega je srbski nadbiskup Daniel za kralja kronal. Že v prvem letu svojega vladanja je imel srečno vojsko z Grki. Vzel jim je zapadne krajine (Macedonijo in Negropont), in njegovi vojaki so celó pred Carigrad pridrl, da je bil Andronik prisiljen, za mir prositi. Moral je Dušanu nekaj znamenitih mest v Albaniji prepustiti. Zdaj so ga Bolgarija, Macedonija, Albanija, Tesalija in velik del Grecije za gospodarja spoznavale. Hotel je tudi zvezo skleniti z

benečansko republiko, katera pa zveze nij hotela. Pa sprejela ga je mej svoje državljane.

Ko se je grško cesarstvo razcepilo na dve stranki, eno za mladega cesarja Jantza in njegovo varhinja, cesarico Ano, drugo za cesarja Kantakuzena, se Dušan nij na nobeno stran določno ganil, ampak iskal je pri tej razprtiji le svojo korist. Ko je pa Kantakuzen premagan k njemu ubežal, ga je gostoljubno sprejel, in vse obljube cesarice Ane, če bi ga s pota spravil, so bile zastoj.

Pa že naslednje leto (1343) sta se razprla. To je Kantakuzena napotilo, da je nesrečno zvezo s Turki sklenil, ki je bila prvi začetek britke poznejše osode krščanstva v teh krajih. Dušan je zdaj stopil na stran Bolgarov in cesarice, pa bil je premagan l. 1344. Potem ko so se Turki umaknili, je zopet vojskoval se z Grki in nazaj si pridobil Macedonijo. Zdaj se je imenoval „v Kristusu vernega carja Srbov, Bolgarov in

Grkov,“ in nadbiskupa Joanika je povišal iz lastne oblasti za srbskega patriarha, ter se dal od njega za carja kronati. Carigradski patriarh pa ga je za to samooblastno postopanje iz pravoslavne cerkve izobčil. Ali to nij imelo posebnega vspeha, ker je Dušan vedel srbsko duhovstvo na svojo stran spraviti. Boji z Bizantinci so se mej tem zmerom ponavljali. Na severnej meji pa je novega sovražnika našel, namreč ogerškega kralja, ki je bosenskemu banu ukazal, nad Srbijo planiti. Ali Dušan si je pribojeval skoro vso Bosno. Že se je hotel, truden večnega boja, pomiriti s Kantakuzenom. Ali obljube Paleologov so ga napotile, da se je vnovič združil z njimi in z bolgarskim kraljem Aleksandrom.

V tej sili pokliče Kantakuzen Orkana, Salejmanovega sina, na pomoč in Srbi so bili premagani l. 1351. Naslednje leto je patriarh Kallist vnovič Dušana izobčil in zahteval, naj carski naslov odloži. Tudi

*) Iz „Slovanstvo I. del. Hrvati in Srbi.“ Spisal M. Pleteršnik.

bogami, kdo hoče trditi, da je Magjar kultiviran. Zakaj pa ta prijaznost? Za to, ker Magjar nij mevža, zato, ker si Magjar nij pustil po Nemcu mesta odmeriti, zato ker je nekultiviran Magjar sabljo potegnil, — zobe pokazal in vse to pod lastno zastavo, ne pod črno-žolto. Magjar je v prvej vrsti Magjar, potem še le Avstrijan. In Nemec? Nemec pravi, jaz vzamem svoj del gospodovanja, dobri ljudje, to ne gre tako jaz sem ja kultiviran in moje gospodovanje je uže stokrat zastarelo in tam moj brat na meji zna dobro anektirati, bavbav — bavbav. — In ta Nemec nij, kar ga je zavednega vprvo Avstrijec, ampak, kar se po zdajšnjem časovnem duhu — grupiranju — zedinjenju sorodnikov — lahko razume in prav naravno jemlje, — Nemec, in da se to lepše strinja z avst. patriotizmom, pravi avst. Nemec, da v Avstriji in v Avstriji in v drugem Nemštvu nima razločka glede politike in družih teženj. No, in avst. Slovanstvo po večjem „Aschenbrödl“ mej avst. narodi, bilo si zmiraj zvesto, trdno v avst. patriotizmu, včasih si bil Slovan tudi kot ud „des deutschen Reiches“ patriot, ki je račun plačal; kakor zidovi stali so Slovanstvo avstrijsko tvoji sinovi v bitkah za nemške svrhe, poštene ali lopovske, pametne ali neumne po uzroku niji nikoli vprašalo; milijon vedrov krvi slovanske pojilo je tla po vseh krajih Evrope; čuvalo si razvijanje kulture v Evropi pred divjimi navali iz Azije; bil si Slovan ponižen sluga drugim, kakovo mesto je tebi! — Poglej Slovan v tvojo zgodovino, — poglej v tvojo sedajnost — in veš kaj ponosenje tvoje s tvojim avst. patriotizmom ti nič nij donosilo, pardon — par stotov službovanja; da si Avstriji vdan, jemlje se kakor vidiš, poglej v tvojo staršo in mlajšo zgodovino, — kot sama po sebi razumljiva reč, moj bog, grdo bi ja bilo, da bi ti „misera plebs“ hotela kaj govoriti, veš kaj s tem službovanjem kot dober Avstrijan ne prideš iz mlake, — povdarjaj energično Slovana, ali potem v tej ali onej obliki; glej Slovanstvo, da se prej ko slej iznebiš tvoje trpivne narave, bodi aktiven in tudi tedaj, če gre za raztrgan škornj; — bodi oprezen; ne vodi boja za tvoje pravo z glave rokavicami, uvaževajoč povsod z rešpektom kulturnega Nemca; brezobizren bodi in če

ogerski kralj Ludovik mu je hotel Bosno zopet vzeti, ali bil je čez Savo zagnan in Mačva in Srem sta bila zopet s Srbijo združena. Ko je Kantakuzen odstopil, je Dušan celó nameraval, namesto slabih Paleologov sebe na bizantinski prestol postaviti. Pa ko je bil z vojsko na poti proti Carigradu, ga je vzela smrt l. 1355.

On je bil izvrsten vojskovodja, zelo previden in moč krepke volje. Svoj dvor je obdal z vso bizantinsko dvorsko sijajnostjo in vpeljal je po zapadni šegi viteški red sv. Štefana, s katerim je častil zaslužne velikaše, kakor si je z obilnimi daritvami in „zadušbinami“ vedel naklonjenost dnhovstva ohraniti. Največje zasluge za državo si je pa pridobil s svojim „zakonikom“, s katerim je skušal notranje razmere urediti. Za utrjenje vladarske oblasti pa je prav slabo s tem poskrbel, da je vso državo v 8 namestnij razdelil in namestnikom dal skoro neomejeno oblast. Njemu je bilo mogoče, krotiti te mogočne namestnike, ali po nje-

moreš še več kakor najboljšeobziren zid: „Passive Völker sind ausgestrichen aus dem Buche der Geschichte“ — vragovo resnične besede, — bodi složen, koder je treba stopiti na menzuro s tujstvom, tej složnosti daruj posamezni osebe nepovoljnosti: „und kannst du selbst kein Ganzes werden, als dienendes Glied schliesst an ein Ganzes dich an“; — posebno slov, jug, parola tvoja naj bo: z vsemi sredstvi slovanski jug brez mej, katerih ti tvoja sovražnika stavita, računajjoča: „divide et impera“; ne zanašajmo se na pomoč od drugod — od vladarjev — „Selbst ist der Mann.“ S—c.

Vstane v Hercegovini in Bosni.

O vstanku v Hercegovini nemamo novjših poročil niti iz vstaških, niti iz turških virov. Da bi res 1000 Turkov prišlo v Trebinje, ne da bi se ustaši jim bili ustavljali, tega dozda še ne verjamemo. Diplomacije se v tem zbirajo v Dubrovniku, da gredo na pot v Mostar in tam začno svoje posredovanje.

Kakor vselej v burnih časih, se tudi zdaj razne govorice širijo, od katerih se ne vé, na koliko imajo istine v sebi. Ena teh govoric je, da je knez Milan odstopil in da stopi črnogorski knez Nikolaj na čelo vse srbske vojske. No mi bi odstopa Milanovega gotovo ne obžalovali, a dozda še nemamo nobenih poročil od skupščine, iz katerih bi se dalo kaj takega sklepati.

„Glas Crnogorca“ od 24. avgusta poroča, da se je 150 planinskih Turkov pridružilo ustaški vojski in da vstane v Hercegovini silno napreduje. Potem vpraša, kaj more slediti iz tega? Občna, velika, najjačja borba naroda našega proti dušmaninom od Kosova. In svrsetek te borbe? Sloboda narodna. Dalje dokaže „Gl. C.“, da niti Srbija niti Črnogora ne morete mirno gledati, da bi Turčija pogazila in zopet zavladovala narod, koji ne more in neče živeti v robstvu. Kaj je vzdignilo Črnogoro in njene vladarje, kaj je knezu pridobilo ljubezen naroda celega, nego neizogibljiva, borba za svobodo naroda i vera trda in opravičena da če vselej biti

govori smrti so se precej kazali žalostni nasledki. Sicer so Dušanu na smrtni postelji morali priseči, da bodo zvesti njegovemu sinu Urošu; pa potem so se vedli bolj kot neodvisni vladarji, kakor podložniki Uroševi. Jug Bogdan, poglavar Akarnanije in Macedonije, je bil njegov odločen protivnik, tudi mati Helena ga nij podpirala, ampak le mislila na povišanje svoje oblasti. Vukašin, ki je imel velik del prave Srbije, se je sam imenoval kralja, in Lazar Grebljanovič, ki je imel severni del Srbije, in je tudi nameraval, na srbski prestol sesti, je imel velik del naroda, posebno duhovstvo na svojej strani, ker je bil hraber in pobožen junak. Uroš pa je bil car brez dežele in je zdaj pri Lazarji, zdaj pri Vukašinu, ki je zelo grdo z njim ravnal, bival. Naveščavši se te odvisnosti, ubeži Uroš v Dubrovnik. Vukašin pa ga je vedel od onod izvabiti in ga je pri tej priložnosti ubil. Tako je ugasnil rod Nemanjićev l. 1367.

(Dalje prih.)

na čelu v borbi za narodno oslobodenje. Položaj Črnogore je jase. Straši nekteri s posredovanjem diplomacije. Evropska diplomacija i ako je sebična, ali nij vse-mogočna niti nečloveška. Bosna i Hercegovina neče položiti orožja pred obečanjem, da se hočejo uvesti „reforme“ i podeliti pravica narodu, kajti Bosna i Hercegovina zna, kaj pomeni to obečanje, ta reforma i ta pravica.

„Grazer Tagespost“, kateri se ne more očitati, da bi prijazna bila Slovanom, pravi, da se v celi Evropi nobeden vstane ne more misliti, kateri bi tako opravičen bil, kakor hercegovsko-bosniški. Vse države so o tem prepričane in nobeni ne more na misel priti, da bi za briča služila osmanizmu, ki je uže zdavnaj obsojen s kulturnega in humanitarnega stališča. Vstajniki imajo javno mnenje Evrope za seboj, in mi živimo k sreči v dobi, v kateri je baš to javno mnenje moč ter vsiljuje vladam sklepe, če prav nekateri zlatemu teletu služeči časniki skušajo pomagati spridenemu in nezmoženemu turštvu.

Iz Trsta se nam piše 31. avgusta: Denes se je specijalni korespondent angleškega časnika „Times“, prišedši iz Londona, odpeljal odtod s parobrodom v Hercegovino. Z istim parobrodom so se odpeljali tudi nekateri slovenski prostovoljci.

Iz Mostara se piše „Nar. Listu“; Tukajšni avstrijski konzul je Nemec, pa i on brani Turke, a je velik neprijatelj vsega, kar je slavjansko. Vsaki dan po ulicah mostarskih kri teče, pa nikdo ne sme reči, čegava je ta kri. Kleti derviš Paša je poslal do Stolca veliko množstvo vojske in pride sam v Stolac, kamor hoče tudi konzul. V tem da bi se prijaznega skazal turški vladi, je avstrijski konzul v Mostaru sklical odlične kristjanske mestnjane, pa jih činom silil podpisati neko izjavo, v koji oni izrekajo, da so vsi v najboljših odnosajih s Turčinom i tursko vlado, da so vsi verni vladi itd. — Neverjetno bi se človeku zdelo da more kaj takega storiti avstrijski konzul, zastopnik države, katere prebivalci so po večini Slovani, ki imajo najgorkejšo simpatije do svojih od turštva mučenih bratov, ko bi ne vedli, da vodi vnanjo avstrijsko politiko Madjar Andras, notranja pa škili — kam? toga nam zabrani povedati državni pravdnik.

Iz turških virov, se poroča, da je od izbarkanih turških vojakov 1000 mož uže prišlo do Mostara, 1000 mož pa se je baje brez boja z vstajniki zedinilo s posadko trebinjsko. Kako je to mogoče bilo, pojasnuje naš dopis iz Srtonine.

O vstanku prinašajo listi dalje še sledeče brzojavne vesti:

Iz Cetinja 29. avg. Vsa zemlja mej Taro in Limom (bosniške reke na jugu Srbije, zlivajo se v Drino) se je pobunila. Pri Plevljah (mesto z 2000 stanovalet na južnej strani Lima, sedež kajmakama) so vzeli vstaši tri kladare (lesene tvrdnjavice), na obeh straneh je bilo veliko mrtvih. Zemlja mej Črno goro in Srbijo je Turkov očiščena. V Cetinji so zelo radovedni na odprtje srbske narodne skupščine, ki bode odločila za vojno ali mir.

Iz Kostanjice 29. avg. Včeraj so Turki pridrli čez avstrijsko mejo pri Topolu na jugu od Novega (na levem bregu Une). Pobili so vsč pastirjev in odgnali veliko živine soboj.

Iz Belgrada 28. avg. Turki so posekali včeraj Srbe, žene in otroke, ki so bili pri službi v samostanu Bukovniku. Kdor je mogel bežati, pobegnil je čez srbsko mejo. Denes je ves novopazarski pašalik v orožji. Četa 1000 dobrovoljcev je udarila preteklo noč na mesto Preboj na Limi in ga zapalilo. Razven tega posedli so ustaši nekatere važne pozicije na cesti, ki drži v Carigrad.

Iz Zagreba 30. avg. Do danes je 21.600 kristijanov iz Bosne v vojaško krajino pribežalo; nastanjeni so začasno v bližnjih vaseh. Vsa bosniška zemlja od hribov do Une in Save je od kristijanov zapuščena in po Turkih spaljena. Kdor se je mogel rešiti, pobegnil je v gore ali pa čez mejo. Od Bihača vzdolž Une in Save do Bače na izlivu Drine je meja od Turkov močno zasadena, ravno tako na avstrijske strani, da se fanatičnim turškim brezrednim vojakom prestop ubrani. Telegrafična zveza mej Serajevim, Sjenico in Novopazarjem je pretrgana. O odpovedi kneza Milana in imenovanji Nikolaja za vesoljnega vodja se tu še nič ne ve.

„N. F. Pr.“ in drugi dunajski listi očitajo knezu Nikolaju, da se čudno dvoumno obnaša, pravijo, da se na tajnem s turško vlado pogaja in bi se zadovoljil, ko bi mu turška vlada kak kos zemlje prepustila. Celo to vedo pripovedovati, da je Nikolaj dopustil nemu oddelku turške vojske, marširati skozi Črnogoro, da je provijant spravila v Nikšić. Take pripovedke pač kažejo popolno nevednost Nemcev o narodu in knezu črnogorskem. Črnogorci, pa da bi mirno gledali, kako stopa vražji mu Turek po njihovih tleh in vozari municijo in provijant, da se potem lože bojuje proti raji in naposled proti Črnogorcem. Res „N. F. Pr.“ je postala uže otročje-naivna, da take budalosti hoče natvezati svojim bralcem.

Iz Sutorine 26. avg. [Izv. dop.]

Brzjavil sem vam o sukobu mej Turki in našimi na Kleku, ki je za naše ugodno se vršil, kajti, niso samo mnogo Turkov ubili, nego polastili so se celo ene turške zastave, rudeče svilene in z grbom polumesec in zvezda; slednja je shranjena v Erceg novem na avstrijske meji v Boki kotorske. Izbarkali ste 25. t. m. namreč zopet dve vojni ladiji 1500 turških vojakov na Kleku v Dalmaciji. Ker iz Kleka pelje samo neka kozja stezica ob morskem bregu v hercegovsko pogorje, moral je tu stopati mož za možem. In tu je sledil boj, o katerem sem uže omenil, ker so naši azijskega barbarja prijeli v klancih in brdih. Pri tem boji so naši morali zapaliti dve turške vasi, ker so prebivalci preveč simpatizirali s Turki. Slednji so se torej vrnili v teku nazaj k nekemu staremu stolpu ob morji, v katerem je navadno turška straža. A zdaj se je zgodilo, česar pač od avstrijske vlade in politike napram hercegovsko-bosenskem vstanku nijsmo pričakovali.

Po kratkem telegrafovanji privoli avstrijska vlada turškemu poveljniku, da smejo prestopiti s svojimi bataljoni na avstrijska

tla, ter so na ta način prekoračili blizu Metkoviča našo mejo v Hercegovino, da se združijo z Derviš-pašovo vojsko, katera ide njim naproti iz Sarajeva. S tem si je zapravila Avstrija vse simpatije, katere je imela mej Hercegovci.

O g. Miroslavu Hubmajerju slišim od tukajšnjih Hercegovcev, da se baš njemu pripisuje ideja, da so ustaši združeni se lotili Trebinja, katero še sedaj oblegajo. Glavni stan imajo v nekoliko minut oddaljenem samostanu Duže Monastir, v katerem se je našlo dosti vina v kletih.

Izročili so mu ustaši poveljništvo nad malo artilerijo. Slednji so z njim jako zadovoljni, ker navdušenost in iskrenost njegova mnogo družih izpodbuja k vztrajnosti v tem svetem boji za neodvisnost nesrečne raje.

V našem taboru imamo mlado barjaktarico, rodom je Francozinja, prava jugoslovanska Pustavojtova. — Denes se je pridružil ustaškemu taboru v Monastiru stari garibaldinski kapitan Maneschi z nekaterimi srbskimi študenti iz Gradca. Branil je 1849 l. pogumno Rim, bil se pri Marsali, in drugod. Prsi njegove kinča pet republikanskih svetinj. — Mej dopisniki v Dubrovniku o hercegovsko-bosenskem vstanku je tudi L. Lukeš, urednik dunajske „Action“.

S.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Iz Dubrovnika 1. septembra ob 1. uri po polu dne: Ustaši vratijo pod Ljubobratcem na bojišče; plemeniti duh. Pozdrav vsem! (Ta telegram smo sprejeli od g. Miroslava Hubmajerja in ga podamo nepremenenega, da-si nam nij popolnem jasan. Ur.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 1. septembra.

Dunajski židovski list „N. Fr. Pr.“ se raduje, ker je Makanec v parlamentarnem boju obupal in mandat položil, ter izreka upanje, da so sedaj državnopravna vprašanja v hrvaškem deželnem zboru za dolgo časa pokopane. Tužna domovina, ker se tvoji sovražniki veselijo!

Državni zbor **ogerski** je imel 30. avgusta prvo sejo, katerej je predsedoval Zsedenyi ko najstarejši poslanec. Včeraj je bil zbor po Nj. V. cesarju slovesno odprt. Zbor je dobil pri novih volitvah po nekoliko drugo lice. Od 411 terih ogerskih poslancev jih spada 330 k liberalnej stranki, 19 k opozicijski desnici, 37 k neodvisnim in 25 k narodni stranki. Novoizvoljenih poslancev je 197. Od teh se šteje 165 k liberalni, 8 k konservativni, 15 k neodvisni in 9 k narodni stranki. Gosposka zbornica se snide stoprv v četrtek. Stranke so dovolj močne, da se bodo razdelile v levo, desno in središče. V poslednjem ima vladna stranka v impozantnej večini svoj sedež, teko da levica in desnica proti njemu skoraj izgineti. Vendar pa se bode to stanje v prihodnje znatno izpremenilo, ker bode posebno Senyeyjeva stranka oponirala, in se tudi Tiszi ne priznava možnost, da bi liberalno stranko dolgo vkup obdržal.

Venemurje države.

V **Srbiji** se je po mnogih zaprekah 31. avgusta zvečer ustanovilo novo ministerstvo takele: predsednik Stevča, notranje zadeve Gruič, vnauje Ristič, pravosodje Radivoj Mihajlevič, vojno-polkovnik Tihoimir Nikolič, denarništvo državni tajnik Jovanovič, bogočastje Stojan Bosko-

vič. Ker so v novem ministerstvu energični možje, bode v kratkem kaj odločilnega storilo.

Na **Francoskem** sta si ministra Dufaure in Buffet zelo navskriž. Celó bonapartisti so uže nevoljni nad reakcionarnimi koraki Buffeta, ter žugajo, da mora odstopiti. — Cesarica avstrijska, ki biva v morskimi toplicah v Sassetotu-u v Normandiji, obiskala bo te dni incognito Pariz.

Italijanski listi pišejo zelo simpatično o hercegovinskem vstanku. Italija pošilja ne le denar, nego tudi bojnice vstajem v pomoč, kar je tem več vredno, ker so se pred malo časom v Dalmaciji nekateri italijanissimi proti Slovanom rogovili. — Garibaldi je na Capreri baje hudo zbolel. — Na Siciliji je sedaj zopet mir.

Španska armada je vendar-le osvojila trdnjavo Sea d'Urgel, kar je telegram uže pred več časom napačno poročal. 27. avgusta se je podal karlistovski poveljnik Lizarraga s škofom in 800 možmi, ki so bili vsi vjeti odpeljani v Pnycerdo. Ne ve se še, kaj bo španska vlada z izdajalskim škofom storila. — Generala Mendiri in Perala sta se don Karlosu zamerila, ker nijsta bila v stani zmagati, ter je Dorregaraya, ki se je hotel ravno s poslednjimi 3000 možmi prebiti v Aragonijo, imenoval vrhovnim zapovednikom. Toda general Jovellar mu je zastavil vsa pota, tako, da bode najbrže v Katalonijo potisnen.

Pruski list „Post“ ki izhaja v Berlinu, svetuje Avstriji, da najse za svoje iz gube v letih 1858 in 1866 na jugu odškodava s tem, da si pridobi Bosno in Hercegovino. Potem bi se Avstrija naravski razdelila na tri sukpine, na nemško ogersko in jugoslovansko. Nato so drugi pruski listi kakor Voss. Ztg., Schles. Ztg. in drugi planili čez „Post“, boje se, da bi v Avstrijo ne prišlo še več Slovanov. Se ve da, potem bi Prusom težko bilo zidati most „bis zur deutschen Königin an der Adria“.

Domače stvari.

— (G. dr. Razlag) je zapustil Ljubljano in se, kakor smo uže poročali, preselil v Brežice.

— (G. Henrik Turn.) dozda c. kr. adjunkt, imenovan je za okrajnega sodnika v Šmarji pri Celji.

— (Dr. Željko), vojaški zdravnik pri 29. peš-polku, rojen v Kranji, umrl je v ponedeljek v tukajšnji vojaški bolnici. Pogreb bode danes. Premda vojaškega stanu, bil je rajni narodnjak. Bodi mu lahka zemljica!

— (V Ptui) je sin ondotnega c. k. okrajnega sodnika Greisdorferja, ki obiskuje realno gimnazijo, naenkrat zbolel. Znameuja so kazala hudo otrovunje. Okrajni zdravnik je z enim vojaškim zdravnikom izpoznal, da se je oroval z Arsenovimi pripravki. Izvedelo se je, da je dečko prejšnji večer slikal; čopič je zmočil u ustih in je pri tem nekoliko zelene farbe požrl. Barvo so preiskali in našlo se je, da je bil v njej arzenik. Dala sta mu zdravnika brž nasprotnih sredstev, vsled česar je po 48 urah iz nevarnosti bil.

— (V vinogradih na Slovenskem Štajer skem.) kjer nij toča pobila, dobro kaže. Toži se pač v nekih krajih, da je smod ali palež dokaj škodo napravil, a sploh bode grozdja dosti in če dobomo še toplih dni v septembru, tudi dobre vinske kaplje.

Listnica administr.: G. B. Kregar pri sv. Lorencu. Plačano do konca septembra t. l.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka

in brez stroškov po izvrstni Revalesscière du Barry

v Londonu.

28 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinske stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebravljene, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je boljše nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spricevala zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spricevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneke, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spricevalov.

Spricevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalesscière Du Barry v mnogih slučajih nagrađi vsa zdravila. Posebno koristna je pri driti in grizih, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v scalni cevi, zaprtju, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurju, trganju v mehurju i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in čel mnogo učenih družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalesscière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja bolne čutnice in vodenico. Prepričan sem se sam gled vsalega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka. Izkušnja tajnega sanitetnega svetovaleca gosp. Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalesscière du Barry sestransko, najbolje spricevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec. Montona, Istra.

Učinki Revalesscière du Barry so izvrstni. Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik. Spricevalo št. 76.921.

Obergimpenn, (Badensko), 22. aprila 1872. Moj pacient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetje jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalesscière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Št. 80.416. Gosp. F. V. Beneke, pravi profesor medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 4. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalesscière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijso bila v stanu odpraviti; toda Revalesscière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.

Št. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanju glave in davljenju.

Št. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespanju, treslici na vseh udih, shujšanju in hipohondriji.

Št. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebravljenu, nespanju in hujšanju.

Št. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, sluša-

telja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznađejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na peni, gledé hrane.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., Revalesscière-Biscuiten v pušicah 4 2 gold. 50 kr. 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu 12 gold., 24 funtov 20 gold., 24 tas 2 gold. 0 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu 240 tas 0 gold., 288 tas 20 gold., — 288 tas 36 gold.

Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dr. fahr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Gradec bratje Oberanzmeyer, v Imen. Diechtl & Frank, v Celovec P. Birnacher, v Lomči Ludvig Müller, v Mariboru A. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, v Zagrebu v lekarici usmiljenih sester, v Čerovcih pri N. Snirhu, v Oseku pri Jul. Davidu, lekarju, v Gradcu pri bratih Oberranzmeyer, v Temešvaru pri Jos. v. Papu, mestnemu lekarju, pri C. M. Jahnerju, lekarju, v Varazdinu pri lekarju dr. A. Halterju, vsakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih; udi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih listnicah ali novostih. (213)

Udajaška Doba 1. septembra

Enotni drž. dolg v bankovcih	69	gl.	65	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	„	30	„
1860 drž. posojilo	111	„	80	„
Akcije narodne banke	916	„	—	„
Kreditne akcijske	207	„	—	„
London	111	„	70	„
Napol.	8	„	92	„
C. k. cekini	5	„	27 1/2	„
Srebro	61	„	60	„

Poštene in pridne

osobe, katere imajo veliko znane v. lahko dobé dober zaslužek v stvari, ki se zmirom lahko prodaja. Ponudbe naj se pošiljajo pod naslovom W. K. 1827 na ekspedicijo anons gosp. Rudolf Mosse, Praga, Graben 14. (288—2)

Lekarna Piccoli.

„Angelju v Ljubljani.“

Aparati za samo-brigiranje, pasovi za počene, uretralne in maternične brizge.

Anaterinova ustna voda in zobni prašek. Boljši, nego vsaka druga zobna voda in zobni prašek, pravo sredstvo zoper zobobol in ustne bolezni, zoper gnjilobo in mahanje zob, zoper difteritis ali vnetico grla in skorbut, prijetnega duha in okusa, krepi dalje zobno meso, in je sploh neprimerljivo sredstvo za čiščenje zob. Kedor ga enkrat poskusi, dal mu bode gotovo prednost, vzle vsim enakim izdelkom. 1 steklenica 60 kr., 1 škatlja 40 kr.

Esprit de Cologne triple surfins de Paris, 1 flaon 20 kr.

Esprit dto. dto. de Reseda flaon 1 gl.

Esprit dto. dto. de Ylang-Ylang flaon 1 gold.

Eliksir iz Kine in Koke. Najboljši do sedaj znani želodečni likér. Pospešuje cirkulacijo in prebavljenje, ter različne organe in ude z nova okrepi in oživi. 1 steklenica 80 kr.

Franz-ove esence za življenje. Gotovo in skušeno sredstvo proti večini boleznij. Velika poraba je najboljšje spricevalo. Vsaka gospodinja bode tako zdravilo pri hiši imela. Cena steklenice z navodom, kako se rabi 10 kr.

Glycerin-Crème. je posebno izbrano sredstvo zoper razpokane ustnice in kožo na rokah. 1 flaon 30 kr.

Lancaster-lilijna voda. Toaletni zaklad. Specijalno, da se ohrani koža krasna, nježna in mehka, se jej daje prednost pred vsimi umivalnimi vodami, lepoticjem in lepoticnim sredstvom, katera so čisto škodljiva. 1 steklenica 1 gold. (132—93)

Naročila se izvršujejo vračajočoj se pošto proti poštnemu povzetju.

Najvažnejšim iznajdbam novega časa se moj novo iznajdeni

Reform-izleček

kot najboljšje črnilo vredno pridružuje s tem, da moj izleček lahko in zelo črno iz peresa teče, ne plesnija, jeklenih in risalnih peres tudi pri večletni rabi ne poškoduje, se čez več mesecev še lahko kopira, in je treba posodi pozneje le navadno vode dolivati, tako da tedaj nikoli ne vsahnje.

Za 70 kr. eno

kancelijsko pisalno orodje

napolnjeno z Fritschevim Reform-izlečkom.

V dišavnih steklenkah za izvožnjo velja bokal 4 gold., maselje 1 gold.

Ferdinand Fritsch,

Dunaj, I. okraj, Schulerstrasse šte. 20,

Fabrikant kemično-tehničnih tvarin.

Podpisana tovarna strojev potrdi s tem, da se je Reform-izleček, katerega nam je gosp. **Ferd. Fritsch** iz Dunaja poslal, glede njegove rabe pri odčitku, kar čistoto in trpežnost zadene posebno izvrstno obnesel, in se zaradi tega vsakemu posebno v porabo priporočiti more. Na Dunaji, 30. septembra 1869.

Rudloff,

knjigovodja tovarne strojev za državne železnice.

Uže več časa dobivam od gosp. **Ferd. Fritscha** na Dunaji Reform-izleček, kateri zadostuje vsemu, kar se od dobrega črnila zahteva. Preobširno bi bilo, izvanredne prednosti tega izlečka tu razlagati. Zado- stovalo bode, ako se omeni, da je pri tukajšnjih krajevih oblastnjah in velikih napravah vpeljan, ter se vsaki dan višje priznava.

To potrjujem s tem tovarniku po vsej pravici.

V Berolinu, 31. januarja 1870.

Herman Roseno,

dvorni zalagavec Nj. Vel. kralja pruskega.

Z veseljem potrdim, da uže več let rabim izvrstno črnilo gosp. **Fritscha**, in da se isto v vseh mojih pisarnah rabi. Bilo bi samo to želi, da bi se ta praktična in koristna iznajdba še bolj razširila, ker je v tej stroki zares najboljšje, kar se je dozdaj kot črnilo zgotovilo.

Na Dunaji, 22. januarja 1873.

Jan. grof Harrach.

Radi potrdimo s tem g. **Ferd. Fritschu**, da se njegov Reform-izleček uže več let v naših pisarnah rabi, ter da vsem terjatvam najbolje ustreza.

Na Dunaji, 26. februarja 1873.

Zastop. zavarovalnega društva „Victoria“.

Zelo radi potrdimo s tem g. **Ferd. Fritschu**, da tako dobro njegov črnilni izleček, kakor tudi njegova mlija iz solnčnice vsem terjatvam popolnem zadostuje, in smo mi s temi pripravki popolnem zadovoljni.

Strebersdorf pri Dunaji, 27. aprila 1873.

Graf Dionis Andrássy, m. p.

Grofinja Franja Andrássy, m. p.

Jaz in moja hči, ker oba zelo veliko piševa, sva vsakovrstna črnila poskušala, in po triletnih skušnjah Reform-izleček gosp. **Ferd. Fritscha**, Schulerstrasse 20, kot najboljšje in najprijetnejše, posebno za dopisovanje (ker se ne prijemlje) naša, misliva tudi v prihodnje pri njem ostati in ga priporočava najbolje vsem, ki morajo ali hočejo veliko pisati. Na Dunaji, 3. maja 1873.

August Friderik grof Marschall, m. p.

Švicarski glavni komisar za dunajsko svetovno izložbo izreka s tem, da se je od g. **Ferd. Fritscha**, Schulerstrasse št. 20 na Dunaji narejeno črnilo za kopiranje „Reform-izleček“ kot izvrstno potrdilo, in se zato vsem najbolje priporočiti more.

Na Dunaji, 8. oktobra 1873.

H. Rieter.

Posebno in izvrstnost črnilnih fabrikatov in toaletnih mlijovih fabrikatov gosp. **F. Fritscha** potrjuje po natančnej analitičnej in empiričnej skušnji

V. Kletzinsky,

Glavna zaloga pri g. Jan. Giontiniju v Ljubljani, na glavnem trgu.